După cum s-a mai comunicat, pe la mijlocul lunii aprilie curent Alexandru But, ziarist, deputat în Parlamentul Moldovei, vicepreşedinte al administraţiei raionale Camenca, iar în ultimul timp — şi preşedinte al Societăţii ucrainenilor din Transnistria, a întreprins un turneu propagandistic la Kiev. O remarcă de rigoare: în republica noastră activează Societatea culturală a ucrainenilor, organizaţie oficială, care de la bun început s-a pronunţat pentru integritatea Moldovei şi condamnă acţiunile scizioniste ale tovarăşului But.

Luînd cuvîntul la diferite manifestări în capitala Ucrainei, dumnealui, împreună cu alţi delegaţi, se dădea drept victimă a «agresiunii moldo-române».

Prezentăm în continuare traducerea din ucraineşte a unor meditaţii pe marginea conferinţei de presă, ţinută la Kiev de delegaţia sus-pomenită, meditaţii aparţinînd comentatorului ziarului Parlamentului Ucrainei «Golos Ucrainî». Citind acest material, ne vom da seama că echipa lui But n-a reuşit să inducă în eroare opinia publică din capitala Ucrainei.

Nodul transnistrean

Alexandru But, preşedintele Societăţii ucrainenilor din Transnistria, deputat al poporului din Republica Moldova, ne-a zugrăvit în culori sumbre actualitatea din Transnistria: refugiaţi, sînge, cadavre... După părerea dumnealui, principalele cauze ale tragediei le constituie atît încercările Chişinăului de a alipi la România străvechile pămînturi ucrainești din Transnistria, cît şi neutralitatea Ucrainei în conflict. Chipurile, noi, fraţii voştri, sîntem omoriţi de moldoveni-români, iar dumneavoastră urmăriţi calmi acest tablou.

Nodul transnistrean tot mai mult se aseamănă cu cel din Karabah. Acolo, apărîndu-şi fraţii consîngeni, întreaga Armenie a pornit la război cu Azerbaidjanul. La fel şi aici, liderii Transnistriei împing Ucraina în război. Însă această analogie e amăgitoare. Doar nişte nebuni pot opta pentru antrenarea Ucrainei în conflict.

Să ne amintim cum au început toate. R.S.S. Moldovenească a fost creată de Iosif Giugaşvili (Stalin) prin alipirea unor teritorii aparţinînd la acea oră României. Nici populaţia Basarabiei anexate, nici ucrainenii din Transnistria nu poartă vreo vină de ceea ce s-a întîmplat. Tiranul croia harta cum îi venea la socoteală, despărţind sau amestecînd popoare întregi: azerbaidjeni, coreeni, nemţi... Ba le mai împărţea în popoare socialiste şi burgheze, conştiente şi inconştiente, înfloritoare şi aflate în putrefacţie. Tot aşa a procedat «conducătorul popoarelor» cu românii din Basarabia şi Bucovina, răpindu-le pămînturile strămoşeşti şi convenind acest lucru cu un alt «conducător» — Adolf Schiclgruber (Hitler).

Din acel moment noua putere a început să-i mîie cu o mînă de fier pe românii rupţi de Patria lor în «ţara fericirii» — U.R.S.S. Ei au fost rebotezaţi în moldoveni, li s-a luat scrisul — grafia latină, astfel fiind pus în aplicare programul de asimilare forţată. În acelaşi timp ucrainenii, care au populat din timpuri srtăvechi aceste locuri, au fost transformaţi în «populaţie rusofonă» fără de neam şi rădăcini etnice.

Restructurarea a trezit Moldova. Poporul ei s-a ridicat din genunchi, dorind libertate. Românii Moldovei n-au mai dorit să păşească în «ţara fericirii», ei redobîndindu-şi treptat limba, grafia latină, demnitatea naţională.

Cît priveşte hotarele Republicii Moldova, acestea reflectă realitatea politică de azi, ele fiind inviolabile ca şi hotarele oricărei alte ţări a lumii. În mod firesc limba română a fost proclamată limbă de stat şi în Transnistria, ea fiind parte componentă a Moldovei suverane. Atunci a şi început aici fierberea. Folosind nedorinţa, ba chiar şi lenea aşa-zisei «populaţii rusofone» de a însuşi limba română, cît şi lipsa de respect faţă de legile şi obiceiurile ţinutului în care trăieşte ea, liderii transnistreni s-au opus cu vehemenţă «separatiştilor» de la Chişinău, militînd pentru «indivizibila, neclintita» Uniune Sovietică. De aceea au şi întîmpinat cu atîta entuziasm complotul ghekacepist din 19 august 1991, susţinîndu-l concret. De aceea, după destrămarea U.R.S.S., ei au creat Republica Nistreană şi au pornit lupta armată contra puterii legitime.

În felul acesta ucrainenii din Transnistria au devenit ostatici ai unor aventurieri politici. Aceştia din urmă i-au năucit şi îi năucesc în continuare cu vestea că românii iată-iată vor începe genocidul populaţiei ucrainene în Transnistria. Speriaţi şi derutaţi, bieţii oameni au pus mîna pe arme, fără să-şi dea seama că astăzi ucrainenii din Moldova au nevoie nu de pistoale automate, ci de ziare, teatre, şcoli şi facultăţi ucrainești de tot ce constituie noţiunea de autonomie culturală. Doar ucrainenii din Canada nu luptă contra anglo-saxonilor sau cei din Cuban contra ruşilor, deşi locuiesc acolo de multe secole.

Dacă Ucraina e în stare şi vrea să-i ajute cumva pe descendenţii ei de la Nistru, ea ar trebui, întîi de toate, să le limpezească văzul, ajutîndu-i să deosebească adevărul de minciună şi demagogie, să vadă sub masca apărătorilor ucrainismului urîcioasa fiară imperială, care îşi menţine existenţa doar în sînge — în fine, să-i facă să înţeleagă cine, pentru ce şi încotro îi duce pe ucrainenii din Moldova.

Smirnov şi clica lui nu au de pierdut nimic, de aceea vor merge pînă la capăt. Însă acest capăt al lor va veni cu atît mai repede şi va fi cu atît mai ruşinos, cu cît mai curînd şi mai bine vor înţelege ucrainenii Transnistriei, că sîngele şi moartea de pe malurile Nistrului le este convenabilă doar celora ce tind să reanime cu orice preţ imperiul.

Valentin LABUNSKI,
(Ziarul «Golos Ucrainî», 16 aprilie, 1992).
(În românește de Boris Marian).